

документація). URL : https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/1-10672-dstu_voda_pytna.pdf.

Валентина СОЛОДКА

здобувач вищої освіти спеціальності 204

«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Науковий керівник: **КОВАЛЬ Тетяна**

кандидат с.-г. наук, доцент кафедри хімії

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,

м. Кам'янець-Подільський

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ТВАРИННИЦТВА

Розвиток галузі тваринництва з метою забезпечення населення повноцінною білковою продукцією нині є важливим стратегічним завданням продовольчої безпеки держави. Інтенсифікація тваринництва та переведення його на промислову основу створює широкий спектр технократичних екологічних проблем.

Щоб утримувати мільярди тварин, потрібні гігантські території. Це має відношення як до поголів'я, яке годують кормами, так і до поголів'я, яке перебуває на вільному випасі, хоч і прийнято вважати такий випас більш екологічним. Насправді ж для вільного випасу потрібні значно більші території, що спричиняє сильну деградацію ґрунту, а саме – за рахунок виїдання тваринами рослинної біомаси та витогування. Щоб задовольнити потреби тваринництва, вирубуються ліси. Загалом саме вирощування великої рогатої худоби є головною причиною знеліснення у всьому світі.

Унаслідок виробництва тваринницької продукції забруднюється атмосферне повітря, гідросфера, ґрунт. Видалення, переробка та використання відходів і побічної продукції є складовою стратегії поводження з відходами.

Пошук способів утилізації побічної продукції виробництва та стічних вод у промисловому тваринництві є актуальним і важливим питанням.

Забезпечення сталого розвитку природноресурсного потенціалу неможливе без поєднання дій, які потребують використання сучасних технологій на всіх етапах сільськогосподарського виробництва, з одночасним дотриманням екологічних вимог і міжнародного законодавства [2, с. 161-165].

Одним із способів екологізації тваринництва є удосконалення технологій утилізації побічної продукції та відходів тваринництва в напрямі повного використання фізичної маси і поживних елементів гною та посліду, що дає змогу знизити забруднення водних джерел і виділення в навколишнє середовище аміаку та парникових газів. Для подолання негативних екологічних наслідків під час переробки гною та посліду доцільно організувати їх промислову переробку для отримання органічних добрив, а також використовувати біоенергетичні установки.

Перспективним є виробництво екологічно безпечних органо-мінеральних добрив на основі курячого посліду, стічних вод, які не тільки підвищують урожайність сільськогосподарських культур, а й екологічний стан ґрунту [1, с. 16-18].

Враховуючи сучасні реалії, впровадження біогазових технологій розглядається як один з можливих напрямів досягнення енергетичної незалежності України. У перспективі біогазові установки дадуть змогу отримувати в Україні від 2,6 до 18 млрд м³ природного газу за рік. Крім вирішення питань енергетичного забезпечення виробничого циклу, розв'язуються екологічні проблеми: отримують органічний компост, знищується неприємний запах. Збудники хвороб повністю знищуються, про що свідчить зниження в 2-3 рази в забродженій біомасі колітитру.

Понаднормове внесення гною та посліду в ґрунт викликає не тільки його забруднення, але і несприйнятливість до добрив у майбутньому. Накопичення надлишку поживних речовин, призводить до зменшення родючості ґрунтів та скорочення кількості земель для сільського господарства. Тому, важливо перед

внесенням органічного добрива обов'язково досліджувати як сам гній на вміст поживних та шкідливих речовин, так і ґрунт, з метою уникнення негативних наслідків, які можуть виникнути в результаті його понаднормового внесення.

Особливе занепокоєння викликає санітарний та екологічний стан стічних вод з тваринницьких підприємств. Їх склад – це особлива небезпека для довкілля: мінеральні та органічні ксенобіотики, дезінфектанти, інсектициди, лікарські препарати. Потребує контролю стічна вода після переробки продукції, миття приміщень, обладнання, зберігання та утилізації відходів [3, с. 54-59].

Чи не найважливішим кроком до запобігання забруднення від впливу тваринницьких комплексів є моніторинг підземних вод, який може слугувати способом швидкого виявлення та попередження забруднення. Щоб пити чисту воду та насолоджуватися краєвидами водотоків і бути здоровою нацією, потрібно дбати про водні екосистеми, не забруднювати їх та постійно моніторити для завчасного попередження забруднення.

Особливо шкодять довкіллю «неекологічні» рішення щодо поводження з відходами тваринного походження: забруднення повітря сполуками азоту та парниковими газами, води – нітратами та токсичними поллютантами, ґрунту – важкими металами, погіршення епізоотологічного стану та інші негативні наслідки. Розв'язання проблеми відходів вбачається в освоєнні інноваційних технологій зберігання і внесення гною та посліду, впровадження яких за відповідності сільськогосподарського виробництва міжнародним природоохоронним вимогам забезпечить отримання додаткової конкурентної переваги, зокрема у зниженні витрат на мінеральні добрива. Проблеми екологічної безпеки взаємопов'язані з перспективами екологізації виробництва. Основними завданнями екологізації виробництва тваринницької продукції є зменшення впливу наявних джерел забруднення на довкілля, поліпшення еколого-економічних показників тваринницьких підприємств, модернізація системи екологічного управління, перехід на безвідходні технології, дбайливе використання невідновлюваних ресурсів, забезпечення випуску екологічно безпечної продукції.

Список використаних джерел

1. Дегодюк Є.Г. Піддати отруту конверсії. *The Ukrainian farmer*. 2016. № 4. С. 16-18.
2. Екологічна безпека агропромислового виробництва: монографія / за ред. О.І. Фурдичка. К.: ДІА, 2013. 416 с.
3. Тертична В.О., Пінчук В.О., Степанов Р.А. Екологічні проблеми промислового тваринництва сучасної агломерації. *Вісник аграрної науки: Агроекологія, радіологія, меліорація*. 2016. № 2. С. 54–59.

Анастасія СІКОРА

аспірант 1 курсу спеціальності 201 Агрономія

Науковий керівник: **КЛИМИШЕНА Ріта**

кандидат с.-г. наук, доцент

асистент кафедри рослинництва селекції та насінництва

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА НА ПРИКЛАДІ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ

Всесвітня комісія Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) із навколишнього середовища та розвитку визначила, що сталий розвиток є сукупністю дій, які задовольняють потреби нинішнього покоління і не ставлять під загрозу можливість майбутніх поколінь задовольнити їхні власні потреби. Тобто стратегія сталого розвитку розглядається як передумова довгострокового прогресу й існування людства, який повинен супроводжуватися збільшенням капіталу та поліпшенням екологічних умов. Крім того, стратегія сталого розвитку аграрного виробництва передбачає існування оптимального балансу між економічною, соціальною й екологічною сферами. Саме тому нині існує необхідність у переосмисленні ролі економічних та екологічних пріоритетів, де